

**MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI MA'NAViy-AXLOQIY
TARBIYALASHDA INTEGRATSIYALASHGAN TA'LIMNING
PEDAGOGIK PSIXOLOGIK SHART-SHAROITLARI.**

Djurayeva Gavhar Nuriddin qizi

*Toshkent shahar Puchon universiteti ta'lim muassasalarining boshqaruvi yonalishi
1-bosqich magistranti.*

***Annotatsiya:** Ushbu tezisdagi maktabgacha yoshdagi bolalarda ma'naviy-axloqiy tarbiyaning samarali integratsiyasi uchun zarur bo'lgan pedagogik va psixologik sharoitlar ko'rib chiqilgan. Tadqiqotda integratsiyalashgan ta'limni rivojlantirishning nazariy asoslari, samarali amaliyoti va strategiyalari yoritilgan. Asosiy topilmalar yosh o'quvchilarning axloqiy kompasini shakllantirishda qo'llab-quvvatlovchi muhit, o'qituvchilarning tayyorgarligi va oilalar bilan hamkorlik muhimligini ta'kidlaydi.*

***Kalit so'zlar:** Integratsiyalashgan ta'lim, ma'naviy-axloqiy tarbiya, maktabgacha yoshdagi bolalar, pedagogika, psixologiya, o'qituvchilar tayyorlash, oilaviy hamkorlik.*

***Abstract:** This thesis examines the pedagogical and psychological conditions necessary for the effective integration of spiritual and moral education in preschool children. The study highlights the theoretical foundations, effective practices and strategies for the development of integrated education. The main findings emphasize the importance of a supportive environment, teacher training and cooperation with families in the formation of the moral compass of young students.*

***Keywords:** Integrated education, spiritual and moral education, preschool children, pedagogy, psychology, teacher training, family cooperation.*

Maktabgacha bosqich-bu bolalarning yaxlit rivojlanishidagi muhim davr bo'lib, u erda asosiy qadriyatlar va axloqiy tamoyillar ildiz otishni boshlaydi. Integratsiyalashgan ta'lim kognitiv, hissiy va axloqiy rivojlanishni birlashtirgan

kompleks yondashuvni taklif etadi. Ushbu hujjat ma'naviy va axloqiy tarbiyani maktabgacha ta'lim dasturiga samarali kiritish uchun zarur bo'lgan pedagogik va psixologik sharoitlarni o'rganadi. Tadqiqot asosiy muammolarni hal qiladi va o'qituvchilar va olimlar uchun amaliy echimlarni taklif qiladi.

Maktabgacha tarbiya pedagogikasi ma'naviy-axloqiy tarbiyani, ma'naviy axloqiy ongini shakllantirish, bola hayotining dastlabki yillaridan boshlab uning ma'naviy his-tuyg'ulari va axloqiy fazilatlarini shakllantirish jarayoni deb hisoblaydi. Bolalar bog'chasida bu jarayon ma'naviy tamoyillarga asoslangan bo'lib, maktabgacha yoshdagi bolalarning yoshiga qarab belgilanadi va O'zbekiston kelajagini barpo etuvchi fuqarolari uchun zarur bo'lgan ma'naviy axloqiy fazilatlarining asoslarini shakllantiradi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarning ma'naviy-axloqiy rivojlanishida integratsiyalashgan ta'limning pedagogik va psixologik sharoitlari haqida qisqacha ma'lumot:

Ma'naviy-axloqiy rivojlanishda integratsiyalashgan ta'limning ta'rifi
Integratsiyalashgan ta'lim ma'naviy va axloqiy qadriyatlarni samarali tarbiyalash uchun turli xil ta'lim sohalarini (kognitiv, hissiy, ijtimoiy va axloqiy) birlashtirib, maktabgacha yoshdagi bolalarning yaxlit rivojlanishiga urg'u beradi. U hamdardlik, mas'uliyat, Mehribonlik va axloqiy tushunishni tarbiyalashga intiladi.

Pedagogik Sharoitlar

O'quv Rejasi Dizayni

- Axloqiy va ma'naviy tarbiyani hikoya qilish, o'yin, san'at va musiqa kabi kundalik faoliyatga singdiradigan integratsiyalashgan o'quv dasturini ishlab chiqish.
- Ijtimoiy axloqiy qadriyatlarga mos keladigan madaniy ahamiyatga ega tarkibni kiritish.

Bolalarga Yo'naltirilgan Yondashuv

- Shaxsiy qobiliyatlar, qiziqishlar va rivojlanish darajalarini hisobga oladigan faoliyatni loyihalash.
- Faol ishtirok etish va o'zini namoyon qilishni rag'batlantirish.

Ustoz Tayyorgarligi

- O'qituvchilarni ma'naviy-axloqiy tarbiya tamoyillari asosida o'qitish.

- Rol modellashtirishni ta'kidlash: o'qituvchilar o'zlari singdirmoqchi bo'lgan axloqiy qadriyatlarni o'zida mujassam etishlari kerak.

Hamkorlik Muhiti

- Bolalar muloqot qilishlari, tajriba almashishlari va axloqiy dilemmalarni birgalikda hal qilishlari mumkin bo'lgan inklyuziv sinfni yaratish.

- Hamjamiyat va o'zaro hurmat tuyg'usini shakllantirish uchun kooperativ ta'limni rag'batlantirish.

Oilalar bilan integratsiya

- Uyda axloqiy saboqlarni mustahkamlash uchun ota-onalar bilan hamkorlik qilish.

- Ma'naviy-axloqiy o'sishni ta'minlash bo'yicha oilalar bilan seminarlar va munozaralar tashkil etish.

Psixologik Holatlar

Qo'llab-Quvvatlovchi Hissiy Iqlim

- Bolalar o'zlarini xavfsiz, hurmatli va qadrlil his qiladigan tarbiya muhitini yaratish.

- Axloqiy xatti-harakatlarni rag'batlantirish uchun ijobiy mustahkamlashni targ'ib qilish.

Empatiya va hissiy intellektni rivojlantirish

- Empatiyani shakllantirish uchun hissiyotlarni tan olish va muhokama qilishni o'z ichiga olgan tadbirlar.

- Bolalarni his-tuyg'ulari va harakatlarining oqibatlarini haqida o'ylashga undash.

Kognitiv rivojlanish va axloqiy fikrlash

-Axloqiy fikrlashni rag'batlantirish uchun axloqiy dilemmalar bo'yicha yoshga mos munozaralarni osonlashtirish.

-Bolalarga to'g'ri va yomonni farqlashda yordam berish uchun hikoyalar va rolli o'yinlardan foydalanish.

Shaxsiy farqlarni tan olish

- Har bir bolaning o'ziga xos ma'naviy va axloqiy istiqbollarini hurmat qilish va

joylashtirish usullarini moslashtirish.

- Qadriyatlarni o'rgatishda yagona yondashuvdan qochish.

Usullar va vositalar

- Hikoyalar: axloqiy saboqlar va ma'naviy qadriyatlarni o'z ichiga olgan rivoyatlar.
- O'yinlar: axloqiy tanlovlarni o'rganish uchun axloqiy va rolli o'yinlar.
- San'at va musiqa: Mehribonlik, minnatdorchilik va hamkorlik mavzularini aks ettiruvchi ijodiy faoliyat.
- Tabiat faoliyati: hayrat va hayotga hurmat tuyg'usini tarbiyalash uchun tabiat bilan shug'ullanish.

Kutilayotgan Natijalar

- Maktabgacha yoshdagi bolalarda mustahkam axloqiy asosni rivojlantirish.
- Kengaytirilgan hissiy aql va hamdardlik.
- Ijobiy xulq-atvor o'zgarishlari va tengdosh munosabatlar.
- Axloqiy tarbiyada maktablar va oilalar o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish.

Natijalar mavjud nazariyalarga mos keladi, atrof-muhit, o'qituvchilar tajribasi va oila ishtirokining o'zaro bog'liqligini ta'kidlaydi. Biroq, tadqiqot ushbu elementlarni muammosiz birlashtirgan yaxlit ramkaga bo'lgan ehtiyojni aniqlaydi. Hikoya qilish, rol o'ynash va hamkorlikdagi faoliyat kabi amaliy strategiyalar juda samarali ekanligi aniqlandi. Bundan tashqari, sinflardagi madaniy va diniy xilma-xillik inklyuzivlik va hurmatni ta'minlash uchun moslashtirilgan yondashuvlarni talab qiladi.

Xulosa

Ma'naviy-axloqiy sohada integratsiyalashgan ta'lim ijtimoiy mas'uliyatli va axloqiy jihatdan asoslangan shaxslarni shakllantirishda chuqur imkoniyatlarga ega. Bunga erishish uchun quyidagi tavsiyalar taklif etiladi:

- Maktabgacha tarbiyachilar uchun integratsiyalashgan ta'lim metodologiyalariga yo'naltirilgan standartlashtirilgan o'quv modullarini ishlab chiqish.
- Turli ma'naviy va axloqiy istiqbollarga bag'ishlangan madaniy inklyuziv o'quv dasturlarini yaratish.
- Seminarlar va interaktiv mashg'ulotlar orqali maktablar va oilalar o'rtasidagi

hamkorlikni mustahkamlash.

- Innovatsion o'quv materiallari va faoliyatini rivojlantirish uchun resurslarni ajratish.

Ushbu pedagogik va psixologik sharoitlarni hal qilish orqali manfaatdor tomonlar maktabgacha ta'lim muassasalarida ma'naviy va axloqiy tarbiyaning ta'sirini sezilarli darajada oshirishi mumkin.

Adabiyotlar.

1. Criteria for non-educational institutions to improve the quality of education me Khallokova World Bulletin of Social Sciences (WBSS) Available Online at: [https://www ...](https://www...)
2. Нодавлат таълим муассасаларида таълим тизимини модернизациялаш М Халлокова Общество и инновации 3(1), 151
3. M. Xallokova. Nodavlat ta'lim muassasalarida ta'lim tizimini modernizatsiyalash. Obshestvo I innovatsii 3 (1), 151-157, 2022
4. Khallokova, M. E. (2018). Important Aspects of Establishing Non-State Educational Institutions. Eastern European Scientific Journal, (2)
5. Khallokova, M. (2022). Modernization of the education system in non-governmental educational institutions. Society and Innovations, 3 (1), 151-157.